

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistva v tiskarni sv. Cirila, korouške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprojemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natlene enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volilei slovenski!

Izmed kandidatov, na shodu zaupnih mož mariborskem postavljenih, je odstopil č. g. dr. A. Medved. Na mesto njegovo so izbrali zaupni možje brežiškega, kozjanskega in sevniskega okraja svojega reichenburskega rojaka, č. g. župnika Jožefa Žičkarja.

Naši kandidatje za volitve poslancev v deželni zbor stajarski dne 21. septembra t. l. v kmečkih skupinah so torej naslednji gospodje:

I. Maribor, Sv. Lenart in Slov. Bistrica: Franc Robič v Lembahu pri Mariboru in č. g. Mihael Lendovšek v Makolah;

II. Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško, Šmarje, Konjice: dr. Jožef Serbec in dr. Ivan Dečko, oba v Celju;

III. Ptuj, Rogatec: dr. Franc Jurtela v Šmarijah;

IV. Ljutomer, Gornja Radgona in Ormož: dr. Franc Rosina v Ljutomeru;

V. Slovenji Gradec, Marenberg in Šoštanj: Ivan Vošnjak v Šoštanju;

VI. Brežice, Kozje, Sevnica: č. g. Jožef Žičkar v Vitanju.

Shod zaupnih mož mariborski sklenil je tudi za mestne skupine spodnještajarske postaviti kandidate, da vsaj poberó glase slovenske. Kandidatje za volitve dne 23. septembra t. l. so:

I. Maribor: Kandidat naše stranke se ni določen.

II. Ptuj, Ormož, Središče, Ljutomer in Rogatec: gospod Ivan Kočevnar, župan v Središču;

III. Celje, Brežice, Laško, Sevnica, Gornjigrad, Ljubno, Mozirje, Žalec in Vojnik: gospod Dragotin Hribar, lastnik slovenske tiskarne v Celju;

IV. Slov. Gradec, Slov. Bistrica, Šoštanj, Muta, Marenberg in Vozenica: gospod Ivan Kačič, c. kr. notar v Šoštanju.

Slavni volilei slovenski! Ovi vsi možje držijo se iskreno gesla: Vse za vero, dom cesarja. Zaslužijo vsi polno zaupanje, da bodo radi, spretno in vestno naše vsestranske koristi zastopali ter zlasti naše narodne težnje, pravice in svetinje modro in možato zagovarjali. Volite jih!

V Mariboru, dne 15. septembra 1896.

Slovensko društvo s sedežem v Mariboru.

Kandidat Fr. Girstmayr.

Volilni odbor, za katerim se skrivajo nemški Mariboržani in razni nemškutarji, razpošilja te dni volilnim možem mariborskega političnega okraja naslednji, v grozni slovenščini pisani oklice:

»Spoštovani gospod! Mnogo posestnikov volilnega okrožja Maribor, Št. Lenart in Slov. Bistrica je gospoda France Girstmayr-ja, posestnika v Leitersbergu in Mariboru, naprosilo, volitev za poslanca deželnih občin Mariborskih vzeti; ker je on sam izurjen kmetovalec, naše žalostne gospodarske razmere dobro pozna in se že spetkrat za kmetski stan zanimal in tudi brezstrašno za kmeta potegoval. Gospod Franc Girstmayr je k naši veselji pritrđil, volitev vzeti in upati smemo, da bode tudi v bodoče v korist kmetovalstva pridno deloval. Spoštovani gospod, volite torej pri v 21. septembra t. l. v Mariboru se vršeči volitvi deželnih poslancev: Gosp. Franca Girstmayr-ja in dozdajšnega deželnega poslanca gosp. Franca Robiča, posestnika v Lembahu, za poslanca našega okraja. Nikar ne volite gospoda župnika Lendovškega iz Makole, ker ta gospod ni kmetovalec, sedel je od mladeži sem v šoli in se le za svoj stan izolikal. Ta gospod naj le pri svojem poklicu ostanejo in mir sklenijo kakor se duhovniku spodobi. — Kristjani, Gospod je rekel: Moje kraljestvo ni od tega sveta. Kmetovalci smo in hočemo kot taki naše razmere tudi od kmetovalca zastopane vedeti, ne pa od nevedneža, od ubožca. Mir hočemu! proč z hujskanjem! Ne pustite se od nobenega plašiti, seveda se bodo poskusilo, Vas pregovoriti, voliti sami in odločno možje, katere Vam priporočamo. Volilni možje brali se bodo eno uro pred volitvo v gostilni »zum schwarzen Adler« na grajskem trgu. —

Naj dodamo tej kolobaciji samo par opazk: Kdor se dandanes upa pred slovenskega moža s tako slovenščino, zasluži par zausnic. Kako dober gospodar da je Fr. Girstmayr, razvidi se iz tega, da mu oblast večkrat zaradi zaostalih davkov grozi s prisilno dražbo. Tudi to bi lahko povedali, kako delavcem rad plačuje dnino, pa nočemo, ker drugi o tem več vedo.

Kje pa se je dozdej Fr. Girstmayr »brezstrašno za kmeta potegoval?« Pri mariborski »šparkasi« njegova beseda veliko velja, ker je njen cenilni mož, toda baš no niti ene besedice ni spregovoril, naj »šparkasa«, ki je večinoma obogatela od kmetov, dá onim kako podporo, ki jim je toča vse uničila. Pred poljedelskega ministra pa se je samo vsiljeval, škodo na Pesnici bi ministru tudi drugi bili pokazali.

Francelnov volilni odbor je toli predrzen, da zraven Fr. Girstmayr-ja stavi za kandidata našega velezaslužnega državnega poslanca g. Fr. Robiča. Izjaviti moramo v imenu tega poslanca, ki je ravno pred tednom dosegel v Gradcu pri komisiji za revizijo zemljiško-davčnega katastra, da se zniža vinogradom davek zdajno, da kdor voli Fr. Girstmayr-ja, njegovega glasu g. Fr. Robič ne potrebuje. Sicer pa je tako že javna tajnost, da hočejo nemškutarji zadnji dan namesto g. Fr. Robiča kandidirati dr. Hansa Schmiderer-ja,

mariborskega podžupana, pred katerim se civilni zakoni sklepajo.

Hud trn v peti je nemškutarjem in liberalcem vlé. g. Mih. Lendovšek, duhovni svetovalec in župnik v Makolah. In ravno to g. Lendovška najbolj priporoča. Tudi to mu je v čast, da se je v šoli dobro »izolikal«, on je veleizobražen in tak mora poslanec biti. Neumen ble-betač ne doseže ničesar, pač pa je vsem samo v posmeh. Tudi v gospodarskih rečeh je g. Lendovšek dovolj izveden, saj ima kot župnik blizu 14 let precejšno gospodarstvo na skrbi in kot načelnik makolske posojilnice vé prav dobro, kje kmeta črevelj žuli. — Torej slov. volilni možje mariborskega, št.-lenarškega in slov.-bistriškega okraja, pridite k volitvi vsi, ne zabite legitimacije doma, ter volite s o g l a s n o g. Fr. Robiča in č. g. Mihaela Lendovška! Naši možje se zbirajo pri »Stadt Wien«, v gostilnici »zum schwarzen Adler« bode nemškutarski tabor.

Cerkvene zadeve.

Blagoslovljenje kapelice škapulirske Matere božje na Kušerniku.

Najlepši kinč vsake dežele so gotovo lepe, bele cerkve, posejane po visokih gričih. Na svojih potovanjih, osobito po slovanskih zemljah, okusil sem dosti dušnega veselja, vidéč mnogo krasnih cerkvá, za kojimi tudi premila Slovenija, zlasti vesele Slov. gorice ne zaostajajo. Za večjimi cerkvami zavzemajo odlično mesto manjše kapelice, sv. križi in sploh krščanska znamenja ob potih; s čemur se smejo Slov. gorice v prvi vrsti v Sloveniji ponašati.

Jedno tako novo kapelico imamo v Slov. goricah, in sicer v tili dolini pod Kušernikom; o kateri bi rad častitim bralcem poročal. Dne 3. vel. srpana svečer se je slišalo mogočno streljanje iz Garla pod Kušernikom, in to dolgo v noč; kar se je ponovilo drugo jutro. Vsak je ugibal, da se bo v Slov. goricah vršilo nekaj izvanrednega.

G. M. Rajšp, nadučitelj pri Sv. Juriju, ima na Garlu »gorco«, lep vinograd, in ta kraj sta letos za blago soprogo obdarovala z lepim krasom; postavila sta lično kapelico z mičnim zvonikom v čast škapulirski Materi božji. Gostje so se oni dan takoj prepričali, da jih je strelba privabila na pravi kraj. Ko so se približali h »gorci« poštenega Rajšpa, zapazili so po strehah lepe zastave; jednako je na kapelici plapolalo mnogo zastav, osobito trobojnic. Jedna je bila papeževa, a druga cesarska. Zanimali so nas tudi lepi mlaji z mičnimi napisi okrašeni slavoloki. Na prvem smo čitali: »Prisrčni pozdrav in poklon od Rajšpove obitelji z veseljem pričakovani častiti duhovščini!« A na drugem:

„O Marija, sprejmi v svojo varstvo nas,
Ki k tebi vpijemo —
Bodi mati mila, nam rešenje!“

Pri kapelici smo, ki nosi napis: »1895 Postavila Matevž in Marija Rajšp iz hvaležnosti k sv. Juriju v Slov. gor. darovani in semkaj preneseni škapulirski M. božji. Knezoškof. mešna licenca podeljena 11. vin. 1895 št. 3329.« Okolo te lične kapelice se je od 8—9. ure sešla iz sosednih krajev lepa truma pobožnih Marijinih častilcev, da bi bili priča blagoslova kapelice in prve sv. maše, v nji darovane.

Točno ob 9. uri so topiči in zvon naznanili prihod č. g. duhovnikov. Prišli so iz Maribora preč. g. J. Bohinc, kanonik in stolni župnik; č. g. Fr. Ferk, župnik od Sv. Marjete, ter č. Ant. Šijanec, kaplan od Sv. Jurija.

Tudi lastnika kapelice sta prišla takrat, in njun majhni vnukec je poklonil g. kanoniku lep sopek.

Sedaj se je začelo blagoslovljenje s petjem »Misere-re« in litanijami vseh svetnikov itd. Po cerkvenih obredih so g. kanonik na vzvišenem prostoru zbranim ljudstvu ganljivo opisali to slavnost; posebno obitelji, ki je mnogo žrtvovala za stavbo te kapelice. Končno so razložili pomen blagoslova karmelske M. B., pri kateri bi naj vselej in vsaki sili iskali pomoči ter se zatekali v obrambo.

Prvi del je bil s tem končan! Kaj pa sedaj? »Oj draga, tiha, med drevjem in vinogradi zakrita dolinica, srečno te smemo imenovati, kajti nisi dobila le blagoslova te lične kapelice, nego v tebi se bode od danes zanaprej večkrat služila najsvetejša daritev sv. maše! Srečna torej tiha dolinica, srečna obitelj Rajšpova!«

Ko se je pričela sv. maša, je bilo res ganljivo gledati, ko so pobožni verniki na tem nenavadnem tihem kraju poklekli in se z duhovnikom Bogu priporočevali med daritvijo sv. maše, pri kateri sta g. nadučitelj Rajšp in njegova soproga pristopila k mizi Gospodovi.

Blaga zakonca Rajšp se nista ustrašila ogromnih stroškov pri zidanju kapelice »Karmelske M. B.«, katero sta postavila iz hvaležnosti. Jednako sta tudi na drugi strani poskrbela in pokazala izvanredno gostoljubnost. Okolo 60 oseb se je podalo po blagoslovu, pridigi in sv. maši od kapelice v njuno prekrasno in okusno okinčano poslopje, kjer smo bili dobre, poštene volje. Bog plati in Marija Mati!

A. V—j.

Gospodarske stvari.

Kako je ravnati s sadnim drevjem, katero je poškodovala toča.

Spisal ravnatelj Kalmann.

Strašne nevihte, ki so po srednjem in velikem delu spodnjega Štajarja uničile letošnjo žetvo, vzele so tudi sadje ter hudo ranile sadno drevje po drevesnicah in sadunosnikih. Ranjeno sadno drevje pa nam lahko zboli in se celo posuši, ako ne ravnamo z njim, kakor je treba.

Če je toča zadela drevesnico ter močno ranila mlada drevesca, odreže se naj debelece prihodnjo pomlad nekoliko nad mestom, kjer je bil požlahtnjen divjak.

Vsled tega opravila bo pogнал ostali žlahtni del več mladik, izmed katerih se slabše porežejo, a najmočnejši dve pustita, da se iz debeleje odgoji vnovič deblo.

Prav žalostno izgleda po nekaterih krajih staro sadno drevje. Kar ni potrli in polomil vihar, stoji golo in je polno večjih in manjših ran, katere je napravila toča. Le tam pa tam se ziblje kak razčesan in na pol suh listič. Vprašati se moramo, kako je ravnati s takšnim drevjem, da se škoda kolikor toliko popravi.

Ako se nahajajo rane na deblu in na debelejših vejah, zamažejo naj se z mešanico (ne z drevesnim voskom, kakor še nekatere knjige učé), ki se je naredila iz vode, ilovice in kravjeka. Če je pa na kakšnem drevesu posebno obilo ran, tedaj se naj namažejo vse deblo in vse močnejše veje z imenovano zmesjo. To naj se napravi prej ko prej, da rane hitro zacelijo in ne začno gniti (pri peščicnem sadnem drevju) ali smoleti (pri koščicnem sadnem drevju).

Ne morem si kaj, da bi pri tej priliki še posebno ne opozoril na volnato ali krvnato uš, katera se zlasti tam rada naseli, kjer celijo rane, pouzročene po toči.

Poškodovano drevje zahteva posebne pozornosti in skrbnosti sadjarjeve. Toda preveč žagati in rezati po vrhah bi pa tudi ne bilo drevju na korist. Pred